

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Binnen de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben enkele fracties de behoefte enkele vragen en opmerkingen voor te leggen over vijftien brieven van de regering betreffende diverse pensioenonderwerpen.

De volledige agenda is opgenomen aan het eind van dit verslag.

De voorzitter van de commissie,
Van der Burg

De adjunct-griffier van de commissie,
Weeber

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen van de leden van de VVD-fractie
Vragen van de leden van de PvdA-fractie
Vragen van de leden van de PVV-fractie
Vragen van de leden van de CDA-fractie
Vragen van de leden van de D66-fractie
Vragen van de leden van de 50PLUS-fractie

II Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris

III Volledige agenda

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 4 november 2013 over beheerskosten pensioenen wijzen de leden van de VVD-fractie erop dat uit onderzoek blijkt dat de beheerskosten van pensioenfondsen onderling behoorlijk variëren. Kan de Staatssecretaris hiervoor een verklaring geven? En kan zij ook aangeven waarom de beheerskosten van 2011 (0,38%) naar 2012 (0,53%) zo (zeker procentueel) flink gestegen zijn? Is de Staatssecretaris het ermee eens dat (de dreiging van) concurrentie kan bijdragen aan een druk om de kosten nog meer te beheersen?

Naar aanleiding van de aanbieding bij brief van de Staatssecretaris van 4 november 2013 van de evaluatie van de tijdelijke regeling Pensioenknip merken de leden van de VVD-fractie op voorstander te zijn van meer mogelijkheden bij de aankoop van pensioen. Zij vinden dat de aankoop van het pensioen behoorlijk beïnvloed kan worden door het aankoopmoment. Wanneer iemand zijn pensioen moet aankopen in een grote recessie zal hij of zij daar veel last van ondervinden. Deze persoon kan wel 40 jaar betaald hebben en heeft dus «pech» dat hij nu z'n pensioen moet aankopen. De leden van de VVD-fractie memoreren dat zij al een aantal keer eerder aandacht hebben gevraagd voor dit onderwerp. Kan de Staatssecretaris aangeven of zij de mening deelt dat het aankoopmoment van het pensioen meer aandacht verdient? En dat er gekeken moet worden naar verschillende varianten om hier meer mogelijkheden te creëren (bijvoorbeeld meer knipmomenten, aankopen tegen flexibele rente enz.)? Worden deze zaken ook meegenomen in het onderzoek naar de optimalisering van de overgang van opbouw- naar uitkeringsfase zoals aangekondigd in de planningsbrief van 4 februari 2014?

Over de brief van de Staatssecretaris van 25 november 2013 over de bevoegdheden van de raad van toezicht bij disfunctioneren van het bestuur heeft de VVD de volgende vraag. Wat gebeurt er wanneer een raad van toezicht besluit tot een collectief ontslag van het bestuur, en in de statuten is besloten dat bestuursleden worden benoemd door het bestuur? Wie benoemt dan het bestuur?

Naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 17 januari 2014 over de verdere planning van het wetsvoorstel inzake het nieuwe financieel toetsingskader (FTK) vragen de leden van de VVD-fractie de Staatssecretaris om aan te geven wat de stand van zaken is omtrent de Commissie Parameters. Wanneer kan de Kamer hier stukken over verwachten? De leden van deze fractie merken op ervan uit te gaan dat de uitkomsten van deze commissie nadrukkelijk zullen worden betrokken bij

het nieuwe FTK. Kan de Staatssecretaris aangeven wanneer zij van plan is meer te laten weten over het nieuwe FTK en wat de relatie is met de Commissie Parameters?

De leden van de VVD-fractie vragen hoe de Staatssecretaris aankijkt tegen de geplande inwerkingtredingsdatum van het FTK op 1 januari 2015. De inwerkingtreding is immers eerder al een jaar uitgesteld. Deelt de Staatssecretaris de mening dat duidelijkheid op korte termijn nu echt noodzakelijk is?

De brief van de Staatssecretaris van 17 januari 2014 over risico's van uitbesteding door pensioenfondsen is met interesse door de leden van de VVD-fractie gelezen. Zij hebben daarover nog enkele vragen. Zij merken op dat de Staatssecretaris schrijft dat waar tekortkomingen wordenesignaleerd, op proces- en uitkomstniveau, de toezichthouder gepaste maatregelen tot verbetering en herstel verwacht. Betekent dit ook dat de toezichthouder zelf bepaalt of het fonds genoeg weet en voldoende kennis heeft over de uitbestedingsrelatie? Hoe wordt dit dan getoetst?

Kan de Staatssecretaris daarnaast toelichten waarom er zo'n grote consolidatieslag is gemaakt tussen pensioenfondsen? De leden van de VVD-fractie juichen dit toe, omdat dit voordelen kan hebben voor het kostenniveau (door schaalvoordelen en het bundelen van expertise), de deskundigheid van de bestuurders en de risicodeling. Kan de Staatssecretaris aangeven hoe het gesteld is met het niveau van de pensioenbestuurders? Is hierin ook een (positieve) trend waar te nemen? Is hier verandering in geconstateerd sinds de Wet versterking pensioenfondsbesturen? Kan de Staatssecretaris aangeven welk type van de vijf modellen die mogelijk zijn vooral gekozen wordt? Hoeveel externe deskundigen zijn er in de pensioenfondsbesturen opgenomen?

De brief van de Staatssecretaris van 20 januari 2014 over de beoogde aanpassing van de wettelijke regeling inzake waardeoverdracht hebben de leden van de VVD-fractie met veel interesse gelezen. Zij hebben wel met verbazing kennisgenomen van enkele onderdelen van deze brief. Zo geeft de Staatssecretaris aan dat zij een serieuze poging wil doen om te onderzoeken of het recht op waardeoverdracht in stand kan worden gehouden. Betekent dit dat zij ook overweegt om het recht te beëindigen? Genoemde leden merken op zeer grote voorstanders te zijn van waardeoverdracht van de individuele deelnemer. Zeker in een sneller veranderende arbeidsmarkt waar mensen veel verschillende banen zullen hebben (met daarbij veel verschillende pensioenregelingen) is waardeoverdracht van groot belang. Kan de Staatssecretaris aangeven hoeveel mensen jaarlijks een beroep doen op waardeoverdracht? En hoeveel procent van de mensen vraagt alleen om waardeoverdracht van de laatste werkgever? Hoeveel procent van de mensen dragen ook waarde over van verschillende werkgevers? Is bekend bij hoeveel pensioenuitvoerders – verzekeraars, pensioenfondsen of premiepensioeninstellingen (PPI's) – mensen gemiddeld een pensioen hebben opgebouwd? Is hier sprake van een stijgend aantal? Wat is het bedrag dat gemiddeld wordt overgedragen? Kan de Staatssecretaris ook iets zeggen over het bedrag dat moet worden bijbetaald door werkgevers? Betreft het hier vooral de «oude werkgever» of de «nieuwe werkgever»?

Daarnaast vraagt de leden van de VVD-fractie of de Staatssecretaris cijfermatige voorbeelden kan geven waarbij er sprake is van bijbetaling van de oude of de nieuwe werkgever. Treedt dit vooral op bij een overgang van verzekeraars naar een pensioenfonds of andersom of zijn er ook grote bijbetalingen bekend bij overgangen tussen verzekeraars of pensioenfondsen?

De leden van de VVD-fractie delen het punt van de Staatssecretaris dat het onderbrengen van het pensioen bij één pensioenuitvoerder in het

algemeen kan leiden tot lagere uitvoeringslasten. Juist daarom dient naar hun mening de waardeoverdracht behouden te worden.

Zij zien dat de gedachten van de Staatssecretaris uitgaan naar een systeem waarbij niet langer wordt gekeken naar de pensioenaanspraak, maar naar de opgebouwde waarde. Wanneer krijgt de Kamer de gelegenheid om hierover mee te denken? En is dit wel te berekenen? Is het bekend welke deelnemer welk deel heeft opgebouwd? En in hoeverre spelen hier discussies over eigendomsrechten? Wordt ook de financiële situatie van de pensioenuitvoerder (bijvoorbeeld onderdekking) meegenomen (net als nu) bij het onderzoek omtrent waardeoverdracht?

Waarom is de Staatssecretaris voornemens om te bezien of het wenselijk is om kleine pensioenen op verzoek van de overdragende uitvoerder automatisch en verplicht over te dragen?

Tot slot vragen de leden van de VVD-fractie in dit verband of de Staatssecretaris hun mening deelt dat waardeoverdracht ook bij de toekomstdiscussie over het pensioenstelsel betrokken dient te worden.

In de brief van de Staatssecretaris van 3 februari 2014 naar aanleiding van het dertigledendebat over het bericht «Kabinet verlaagt AOW met € 25,-» valt te lezen, zo constateren de leden van de VVD-fractie, dat informatie over de kostendelersnorm van de AOW pas later uitgebreid beschikbaar komt op de website van de SVB. Zij vinden duidelijke en tijdelijke communicatie van groot belang. Kan de Staatssecretaris aangeven (nu de desbetreffende wet door de Tweede Kamer is aangenomen) in hoeverre dit nu vermeld wordt op de website van de SVB? De leden van deze fractie snappen dat het wetsvoorstel nog door de Eerste Kamer goedgekeurd moet worden, maar vragen of de Staatssecretaris toch vast haar voorstellen op de website kan aangeven.

Naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 17 januari 2014 over medezeggenschap inzake pensioenregelingen vragen de leden van de VVD-fractie of de berichten kloppen dat bij de verkiezingen bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) de zogenaamde slapers niet mee mogen doen. Zo ja, wat vindt de Staatssecretaris van deze ontwikkeling? Genoemde leden merken op dat het nadrukkelijk de wens van de indieners van het amendement was dat ook gewezen deelnemers mee mochten doen.

Naar aanleiding van de planningsbrief pensioenen 2014 van de Staatssecretaris van 4 februari 2014 merken de leden van de VVD-fractie ten slotte nog op dat zij vinden dat na het Witteveenkader en het FTK het tijd is voor een brede discussie over de toekomst van het pensioenstelsel. Elementen als collectiviteit, risicodeling, verplichtstelling en de rol van sociale partners moeten daarbij volgens deze leden worden meegenomen. Kan de Staatssecretaris aangeven wanneer ze deze discussie wil gaan voeren? Ook De Nederlandsche Bank (DNB) heeft zich door middel van de heer Knot zeer recent uitgelaten over het pensioenstelsel. Betekent dit dat DNB ook betrokken wordt bij de pensioendiscussie? Is de Staatssecretaris voornemens om ook andere partijen uit te nodigen om hieraan bij te dragen? Aan welke partijen denkt de Staatssecretaris?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

Naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 4 november 2013 over de beheerskosten van pensioenfondsen constateren de leden van de PvdA-fractie dat pensioenfondsen steeds transparanter communiceren over de kosten die zij maken. Dat is goed nieuws. Deze leden zijn van mening dat deelnemers ook inzicht geboden moet worden in de afwegingen die fondsen maken bij het administratieve beheer en het vermogensbeheer. Lagere kosten moeten geen doel op zich zijn, als een

fonds op een transparante wijze kan aangeven waarom voor hogere kosten is gekozen en welk resultaat hiermee wordt gehaald.

Naar aanleiding van de aanbieding bij brief van de Staatssecretaris van 4 november 2013 van de evaluatie van de tijdelijke regeling Pensioenkniptmerken de leden van de PvdA-fractie op dat zij voorstander zijn van meer bescherming en zekerheid voor mensen bij de inkoop van hun (levenslange) pensioenuitkering. Het moment van inkoop is erg rente- en beursgevoelig en kan tot grote verschillen in pensioenuitkeringen leiden. Deze leden zien graag initiatieven van marktpartijen tegemoet, en vragen de Staatssecretaris nadrukkelijker dan tot nog toe onder de aandacht te brengen dat hier snel een oplossing voor gevonden moet worden.

Naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 17 januari 2014 over medezeggenschap inzake pensioenregelingen merken de leden van de PvdA-fractie op dat zij tevreden zijn met de voorgenomen verbeteringen van de medezeggenschap bij pensioenregelingen. Zij steunen het laten vervallen van de differentiatie van het instemmingsrecht naar soort pensioenuitvoerder. De werkgever heeft instemming van de ondernemingsraad nodig voor de vaststelling, wijziging of intrekking van een pensioenregeling, ongeacht pensioenuitvoerder. Deze leden vragen de Staatssecretaris wat zij vindt van de situatie waarbij «slappende deelnemers» niet deel kunnen nemen aan de verkiezing van de deelnemersraad. Is dit beoogd bij de wetgeving over het versterken van pensioenbesturen?

Kan de Staatssecretaris de laatste stand van zaken geven van het pensioengeschil bij Shell?

Naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 20 januari 2014 over de beoogde aanpassing van de wettelijke regeling inzake waardeoverdracht merken de leden van de PvdA-fractie op dat zij met enige zorg kennis hebben genomen van de informatie over het beperken van waardeoverdracht. Zij erkennen dat de huidige bijbetalingsproblematiek in enkele gevallen ernstig kan uitpakken, maar hier is de afgelopen jaren al een stap in gezet voor de hoogste inkomens. Deze leden hebben enkele vragen in dit verband.

Wat kunnen de gevolgen zijn voor werknemers indien waardeoverdracht zou plaatsvinden via een systeem van de gefinancierde waarde van de pensioenaanspraken? Is hierbij sprake van aantasting van bestaande rechten, bestaande contracten? Kan dat zomaar?

Kan het probleem van waardeoverdracht ook opgelost worden door bij verzekeraars een andere berekeningssystematiek te hanteren? Klopt het dat waardeoverdracht tot problemen leidt indien dit plaatsvindt tussen enerzijds een fonds en anderzijds een verzekeraar? Of kan deze problematiek zich ook tussen twee fondsen of tussen twee verzekeraars voordoen?

Naar aanleiding van de planningsbrief pensioenen 2014 van de Staatssecretaris van 4 februari 2014 merken de leden van de PvdA-fractie op dat zij de prioritering onderschrijven van aangekondigde wetgeving voor het FTK, pensioencommunicatie, de introductie van een algemeen pensioenfonds en een pensioenregeling voor zelfstandigen. Deze leden zien uit naar een spoedige behandeling.

Kan de Staatssecretaris reageren op de brief van het ABP, waarin staat geschreven dat 1 januari 2015 als de invoeringsdatum voor het nieuwe FTK haast onmogelijk wordt?

Indien het wetgevingstraject voor de introductie van een algemeen pensioenfonds spoedig verloopt, zou de inwerkingtredingsdatum dan eventueel vervroegd kunnen worden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

Naar aanleiding van de brieven van de Staatssecretaris van 2 december 2013 en 28 februari 2014 over de Vereniging van Gepensioneerden Pensioenfonds Metaal en Techniek merken de leden van de PVV-fractie op dat bij diverse pensioenfondsen pensioenkortingen in de lucht hangen. Een nieuwe korting staat een hele pensioengerechtigden dit jaar te wachten. Het Pensioenfonds Metaal en Techniek, dat pensioenen van 1,2 miljoen deelnemers beheert, gaat de pensioenen dit voorjaar toch verlagen. In januari kondigde PMT aan niet te hoeven korten, maar onder dwang van DNB kort dit fonds op 1 mei toch met 0,4 procent. De premies zijn wel op hetzelfde niveau gehandhaafd. Vorig jaar was de korting al maar liefst 6,8%. Wat gaat de Staatssecretaris doen om deze massa aan pensioenkortingen te stoppen?

De leden van de PVV-fractie hebben nog een aantal opmerkingen en vragen over andere onderwerpen.

Met betrekking tot het onderwerp BTW-koepelvrijstelling merken deze leden op dat het Europese Hof van Justitie onlangs besloot dat fondsen die een «beschikbare-premieregeling» (pensioen zonder garantie) aanbieden, geen BTW hoeven te betalen over de administratie en het vermogensbeheer. De uitspraak betekent dat enkele tientallen fondsen, met € 11,8 miljard vermogen en 330.000 deelnemers, hoogstwaarschijnlijk alsnog ontsnappen aan die BTW-heffing. Wat is de reactie van de Staatssecretaris hierop? Kan het nog wel de € 110 miljoen per jaar binnenhalen? Waarom houdt de Staatssecretaris de koepelvrijstelling toch niet in stand?

Over het pensioen voor zzp'ers (zelfstandigen zonder personeel) vragen de leden van de PVV-fractie of de Staatssecretaris écht niet bezig is met een verplichting ten aanzien van een pensioenfonds voor zzp'ers. Zij memoreren dat de Minister van Economische Zaken de voorstellen van de secretaris-generaal van dat Ministerie in De Telegraaf voor zzp'ers een interessante gedachte. De 750.000 zzp'ers in Nederland zijn ondernemers. Veel van hen zijn er juist trots op dat ze hun eigen boontjes doppen, ook wat betreft oudedagsvoorziening. De leden van de PVV-fractie willen daarom alleen een dergelijk fonds voor zzp'ers indien dit uitsluitend op vrijwillige basis gebeurt. Kan de Staatssecretaris dit toezeggen?

Met betrekking tot de verhoging van de pensioenleeftijd constateren de leden van de PVV-fractie dat maar liefst 40 procent van de werknemers denkt zelf niet te kunnen doorwerken tot 67 jaar, slechts 17 procent wil dit wel (De Telegraaf). Zelfs de oude grens van 65 jaar vinden de meeste Nederlandse werknemers te hoog. Deze resultaten staan haaks op het beleid van de overheid en het toont de kloof tussen burger en politiek aan. Het verhogen van de pensioenleeftijd terwijl er hoge werkloosheid heerst, jaagt ouderen de bijstand in, zo merken deze leden op. Wat is hierop de reactie van de Staatssecretaris?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie betreuren het dat er al tijden geen algemeen overleg pensioenen heeft kunnen plaatsvinden. Zij nemen deze gelegenheid dus maar te baat om een aantal vragen te stellen in voorbereiding op het komende algemeen overleg en hopen hiermee een aantal precieze antwoorden te krijgen.

De leden van de CDA-fractie zijn wel teleurgesteld in het feit dat het nieuwe FTK zo lang op zich laat wachten. Al in 2010 was er een pensioenakkoord, waarin ook een reëel contract mogelijk zou worden. Dat blijven

deze leden belangrijk vinden. Is de regering bereid en in staat om spoedig met een voorstel voor het FTK te komen waarin dat mogelijk blijft? Wanneer de Staatssecretaris eindelijk een voorstel doet, wil zij dan ook ingaan om de tijdsplanning voor de invoering van het FTK en de wijze waarop het FTK zelf ter discussie kan komen te staan bij de nieuwe pensioendiscussie en de herziening van de IORP-richtlijn (eerste pijler)?

Naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 4 november 2013 met informatie over de uitkomst van gesprekken over de nieuwe pensioenregeling van Shell plaatsen de leden van de CDA-fractie vraagtekens bij het voeren van gesprekken met pensioenfondsen. Zij zouden liever zien dat de Staatssecretaris de wet- en regelgeving verduidelijkt. Duidelijk is namelijk dat de wetgeving en parlementaire geschiedenis over de rol van de ondernemingsraad bij wijziging van een pensioenregeling niet helder is. Treedt de Staatssecretaris met haar gesprekken niet te veel in de juridische besluitvorming en de civielrechtelijke (onderhandelings)relatie tussen werkgever en werknemer? Zou het niet wenselijker zijn, zo merken de leden van de CDA-fractie op, dat het hoofdstuk «OR en opzetten/wijzigen/intrekken van een pensioenregeling» volledig herschreven wordt? Nu is het, mede door uitspraken van successieve Ministers en Staatssecretarissen en weinig consequente aanpassing van de wet hieromtrent (bijvoorbeeld bij introductie van de PPI; wat gebeurt er bij het APF?), een lappendeken geworden. Toenmalig Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de heer Donner, gaf een andere uitleg dan de huidige Staatssecretaris, die meent dat de WOR op aanpassing van de pensioenovereenkomst ziet. Uit de Veegwet bij de Pensioenwet bleek dat het instemmingsrecht van artikel 27 WOR volgens genoemde voormalige Minister geen betrekking op de pensioenovereenkomst, maar wel op de uitvoeringsovereenkomst. Onbekend bleef destijds of dit voor alle uitvoerders geldt, dan wel uitsluitend voor verzekeraars; dit laatste sluit letterlijk genomen beter aan bij artikel 27 WOR. Gaat de Staatssecretaris gewoonte maken van het voeren van gesprekken met ondernemingen waar aanpassingen worden voorgesteld waar geen (duidelijke) wettelijke regels gelden? Zo ja, onder welke omstandigheden is zij dan bereid als bemiddelaar op te treden?

De leden van de CDA-fractie hebben kennis genomen van de uitkomsten van de gesprekken bij Shell en bij de metaalfondsen. Zij merken in dat verband op dat in de uitzendsector een pittig debat woedt over de werkingssfeer van het verplichtgestelde pensioenfonds, mede door de weinig flexibele opstelling van het verplichte pensioenfonds en het maximaal oprekken van de werkingssfeer. Is de Staatssecretaris bereid om hier ook in gesprek met de betrokken partijen en te kijken hoe het fonds, dat vele naheffingen stuurt, terecht gewezen kan worden? Indien de Staatssecretaris daar niet toe bereid is, is zij dan bereid om een mening te geven over de precieze reikwijdte van het fonds en de vele juridische acties van het fonds?

Ook bij Alcatel-Lucent is een fors conflict. Is de Staatssecretaris bereid om in te gaan op de punten van de brief van deelnemers die op 17 maart 2014 bij de Kamer is binnengekomen? Immers, het pensioenfonds lijkt om slinkse wijze verweesd geraakt, zo merken deze leden op.

Over de brief van de Staatssecretaris van 4 november 2013 over beheerskosten van pensioenfondsen merken de leden van de CDA-fractie het volgende op. Zij willen bij de beheerskosten graag de BTW-koepelvrijstelling betrekken, ook omdat de uitspraak in de ATP-zaak forse gevolgen kan hebben.

Het lijkt erop dat de beheerskosten fors gaan stijgen als de koepelvrijstelling komt te vervallen. De Staatssecretaris meent dat deze zaken los van elkaar staan en dat de ATP-zaak alleen gevolgen heeft voor de PPI (die

was overigens al BTW vrijgesteld). Het bevreemdt de leden van de CDA-fractie dat de regering in Brussel het volgende standpunt inneemt: *«both our current and new (after pension reform) contracts do not give hard guaranteed pension benefits. The members ultimately bear the risks, although the contracts do have solidarity and collective elements. This means in our view that in the examples of the holistic balance, both the current and new Dutch pension contracts could best fit in the example of the holistic balance sheet in paragraph 8.3.58.»*

Deze leden merken op dat in bedoelde paragraaf een afzonderlijk schema wordt gegeven voor contracten met een zuivere DC-regeling. Zij vinden het overigens opvallend dat op pagina 81 in het definitieve advies van EIOPA bij hetzelfde schema ineens ook wordt gesproken van CDC. Genoemde leden vragen, indien de regering meent dat Nederlandse regelingen de facto allemaal DC regelingen zijn, hoe fondsen die alleen deze regelingen dan uitvoeren niet onder de reikwijdte van het ATP-arrest kunnen vallen. Deze uitleg van de regering lijkt niet in lijn met het arrest en eerdere uitlatingen van de regering. De beheerskosten zullen verder toenemen. Hoe verklaart de Staatssecretaris deze ambigue houding?

Over de brief van de Staatssecretaris van 25 november 2013 over de bevoegdheden van de raad van toezicht bij disfunctioneren van het bestuur hebben de leden van de CDA-fractie de volgende vraag. Waarom is in de nieuwe code pensioenfondsen het uitgangspunt voor de benoeming en ontslag van bestuur van pensioenfondsen coöptatie genomen in plaats van door de Raad van Toezicht?

Deze leden merken op dat DNB in haar Open boek wat weifelend was ten aanzien van gewogen stemverhoudingen (zie: <http://www.toezicht.dnb.nl/3/50-229846.jsp>). In de praktijk komen gewogen stemverhoudingen vaak voor. Is de Staatssecretaris van mening dat aan DNB voldoende interpretatieruimte toekomt voor het opleggen van beleidsregels ten aanzien van deze gewogen stemverhoudingen? Waarop is deze delegatie gedelegeerd?

In de praktijk lijkt het volgens de leden van de CDA-fractie zo te zijn dat veel besturen niet tijdig gereed zijn met de aanpassingen van de zogenoemde *governance* aan de Wet versterking bestuur pensioenfondsen; zij noemen in dit verband het ABP (zie http://nederland.ipe.com/nederland/abp-gaat-governance-deadline-niet-halen_60135.php?searchfor=abp#.Uy9bFF5gWO8). Voor 1-7-2014 moeten pensioenfondsen hun *governance* op orde hebben. Deze leden memoreren dat bij de indiening van de kortetermijnherstelplannen in 2008 en 2009 zijn, in afstemming tussen het ministerie en DNB, de regels binnen korte termijn meermaals aangepast in verband met het feit dat ze voor de sector onhaalbaar bleken. Overweegt de Staatssecretaris thans ook de datum voor het op orde hebben van de *governance* op te schorten?

Was er niet voldoende gewaarschuwd vanuit de sector dat de korte timing van de WVB, samen met de implementatie-voor-een-jaar van het wetsvoorstel Koşer Kaya/Blok, tot problemen zou leiden? Gaat kwaliteit bij de invoering niet boven snelheid van invoering?

De leden van de CDA-fractie hebben kennis genomen van de brief van de Staatssecretaris van 3 december 2013 met resultaten van de analyse van het arrest van het Europese Hof van Justitie in zaak C-398/11 (Hogan). Zij merken op dat de Staatssecretaris tot heden nog niet gemotiveerd waarom Nederland input heeft gegeven in de Hogan-zaak. Reeds veel eerder (mei 2013) is door de Kamer om deze input gevraagd. Deze leden constateren dat de Staatssecretaris acht maanden heeft uitgetrokken voor de beantwoording van de vragen naar aanleiding van het arrest-Hogan. Dit is, gegeven het belang van dat arrest, erg lang. Ierland heeft in de tussentijd noodmaatregelen genomen. Hoe beoordeelt de Staatssecretaris die noodmaatregelen en waarom zijn zij in Nederland niet nodig?

De Staatssecretaris stelt dat Nederland alleen aansprakelijk is voor tekorten indien «de schade veroorzaakt door de insolventie van de werkgever (wordt), in dit geval het niet nakomen van de bijbetalingsverplichting door de werkgever ervan uitgaande dat alle premies door werkgever en UWV betaald zijn.» Dat is volgens de leden van de CDA-fractie niet wat het Hof in de zaak-Hogan heeft bepaald. Weliswaar lijkt het uitgangspunt te zijn dat er sprake moet zijn van insolventie van de werkgever, maar het causale verband tussen het niet nakomen van de toezegging (de schade) en de insolventie van de werkgever is doorsneden door het Hof. Het overweegt in overweging 40 immers: *«Bijgevolg moet op de vierde vraag worden geantwoord dat artikel 8 van richtlijn 2008/94 aldus moet worden uitgelegd dat het reeds van toepassing is wanneer het voor een of meer bedrijfstukken geldende aanvullende stelsel van sociale voorzieningen onvoldoende is gefinancierd op het tijdstip waarop de werkgever in staat van insolventie verkeert en de werkgever, wegens zijn insolventie, niet over de middelen beschikt die noodzakelijk zijn om voldoende bij te dragen aan dit stelsel teneinde ervoor te zorgen dat de begunstigden ervan hun volledige pensioenuitkeringen ontvangen. Deze begunstigden hoeven niet aan te tonen dat andere factoren ten grondslag liggen aan het verlies van hun rechten op ouderdomsuitkeringen.»*

Met andere woorden, zo stellen de leden van de CDA-fractie, als een werkgever insolvent wordt en de pensioentoezegging was al onvoldoende gefinancierd, dan hoeft de schade (niet nakomen van de toezegging) dus niet veroorzaakt te zijn door de insolventie van de werkgever om de staat aansprakelijk te laten zijn. Deze factoren (insolventie en schade) moeten zich dus wel tegelijkertijd voordoen, maar staan niet met elkaar in direct verband. Dit wordt in de rechtsliteratuur bevestigd. Daarmee krijgt de zaak-Hogan een veel bredere impact dan de Staatssecretaris doet vermoeden. Deelt de Staatssecretaris deze visie?

Naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 17 januari 2014 over de risico's van uitbesteding door pensioenfondsen maken de leden van de CDA-fractie een aantal opmerkingen. De laatste twee jaar wordt er bijna iedere week een nieuwe compensatie regeling voor rommel hypotheek aangekondigd door internationale banken. Op 21 maart 2014 kondigde Credit Suisse een vergoeding aan voor \$ 885 miljoen met betrekking tot rommelhypotheekverliezen aan de Amerikaanse FHFA. Alleen al in 2013 heeft JP Morgan \$ 20 miljard en Bank of America \$ 8.5 miljard aan vergoedingen uitbetaald. Van de tientallen Nederlandse pensioenfondsen die verliezen geleden hebben in de Amerikaanse rommelhypotheekmarkt heeft alleen ABP geld terug geëist, en gekregen in 2013. De andere pensioenfondsen hebben de verjaartermijn voor rechtszaken laten verlopen tijdens 2013. Verschillende adviseurs hebben regelmatig de besturen op hun zorgplicht gewezen en op de mogelijkheid om geld terug te eisen. Is een pensioenfonds nalatig indien zij mogelijke verliezen niet terugvorderen en heeft de deelnemer het recht om dit van het pensioenfonds te eisen? Is een pensioenuitvoerder nalatig indien zij mogelijke verliezen niet terugvorderen en heeft de deelnemer of het pensioenfonds het recht om dit van de uitvoerder te eisen? Zo ja op welke wijze?

De Staatssecretaris is ook op van deze plichtsverzaking gewezen in brief van Ten Oak van 18 oktober 2012. Kan de Staatssecretaris uitleggen waarom zij het PME-bestuur *niet* op haar zorgplicht wilde wijzen en blijkbaar de pensioenuitvoerder met tegenstrijdige belangen het laatste woord liet in deze zaak? Het betrof hier een schadeclaim voor enige honderden miljoenen euro's.

De leden van de CDA-fractie stellen voorts een vraag naar aanleiding van het artikel in De Telegraaf van 14 maart 2014 (<http://www.telegraaf.nl/>)

overgeld/pensioen/22387636/___Pensioenfondsen_kijken_niet_naar_zichzelf__.html).

In Nederland is het gebruikelijk geworden voor een pensioenuitvoerder met een exclusief contract om zichzelf «fiduciair» te noemen. Deelt de Staatssecretaris deze kritiek en zijn deze uitvoerders ook fiduciair beheerders? Welke gevolgen heeft deze contractrelatie voor de aansprakelijkheid bij beslissingen die niet in het belang van de deelnemer zijn?

Voorts verzoeken de leden van de CDA-fractie om een overzicht van de winsten en de terugstortingen van winsten van de beheerders, die ook bezit zijn van de pensioenfondsen (zoals MN-services, APG). Is er enige controle of deze beheerders winsten ook uitkeren aan hun eigenaren (en dus de pensioengerechtigden)? Indien de Staatssecretaris niet beschikt over de cijfers, kan zij dan aangeven of een deelnemer daar wel recht op?

De leden van de CDA-fractie hebben opmerkingen naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 17 januari 2014 over medezeggenschap inzake pensioenregelingen. Zij waarderen het positief dat de ondernemingsraad een instemmingsrecht krijgt ongeacht het type pensioenuitvoerder. Deze leden constateren echter dat de ex-werknemer geen mogelijkheid heeft tot inhoudelijke medezeggenschap. Daarom willen zij graag weten of in de fundamentele herbezinning en in de adviesaanvraag aan de SER ook de medezeggenschapspositie van de ex-werknemer wordt meegenomen; zij verzoeken de Staatssecretaris om de SER te vragen om de medezeggenschap van de gewezen deelnemer expliciet mee te nemen in het advies. Hoe staat het in dat kader met de toezegging van de toenmalige Minister (Kamerstukken II 2009/10, 28 294, nr. 41) dat een verbetering zou «worden meegenomen in het bredere traject van de herziening van de governance en medezeggenschap»? Deelt de Staatssecretaris de mening van de leden van de CDA-fractie dat deze kwestie nu nog meer van belang is, nu de Hoge Raad (HR 6 september 2013, JAR 2013/249) heeft bevestigd dat de pensioenovereenkomst ook na het einde van de arbeidsovereenkomst nog door de ex-werkgever kan worden gewijzigd?

Naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 17 januari 2014 over risico's van uitbesteding door pensioenfondsen constateren de leden van de CDA-fractie dat pensioenvermogensbeheeractiviteiten onder de beloningsregels van de AIFMD gaan vallen. Als de beheerder portefeuille- of risicobeheer uitbesteedt aan een derde partij, moet deze derde partij onderhevig zijn aan effectieve beloningsregels of passende contractuele afspraken. De leden van de CDA-fractie willen graag weten waarom de ESMA op basis van de AIFMD wel de situatie ondervangt dat partijen waaraan wordt uitbesteed niet of deels onder de beloningsregelgeving vallen en artikel 14 Besluit uitvoering PW niet. Vallen de afspraken die door het pensioenfondsbestuur gemaakt zijn over het beloningsbeleid van partijen waaraan is uitbesteed onder het adviesrecht van artikel 115a en 115c van de Pensioenwet?

De leden van de CDA-fractie merken voorts op dat per 1 januari 2015 de regels betreffende de AOW-partnertoeslag voor de huidige AOW-gerechtigden veranderen. Deze leden hebben hier al eerder vraagtekens bij gezet. Als de jongere partner op dit moment een te hoog inkomen heeft en het inkomen wordt lager of vervalft, dan ontstaat er een recht op AOW-partnertoeslag. Vanaf 1 januari 2015 verandert dat: als het inkomen vanaf die datum lager wordt of vervalft, is er geen recht meer op herleving van de AOW-partnertoeslag. Als het recht op AOW-partnertoeslag wel zou kunnen herleven dan zou volgens de leden van de CDA-fractie niemand een prikkel hebben om minder te gaan werken. Dan wordt er ook minder gebruik gemaakt van de AOW-partnertoeslag. De Staatssecretaris kiest er

echter voor dat het recht op AOW-partnertoeslag niet kan herleven, waardoor er juist prikkels zijn om minder te gaan werken. Herkent de Staatssecretaris dit risico? Zo ja, wat wil de Staatssecretaris hieraan doen? Zo nee, waarom niet?

De leden van de CDA-fractie hebben vragen over uitbetaling/afkoop van een klein pensioen voor het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Pensioenfondsen geven aan deelnemers niet te wijzen op de gevolgen van de uitkering voor de pensioengerechtigde leeftijd. Zij geven aan dat dit mogelijk onder «adviseren» valt, zodat ze moeten voldoen aan de eisen van de Wft. Wat kan de SVB doen om deelnemers beter voor te lichten? Hoe beoordeelt de Staatssecretaris het bovengenoemde standpunt van de pensioenfondsen?

Indien een pensioen wordt afgekocht, is er een wettelijke uitzondering om ervoor te zorgen dat de afkoopsom niet meetelt voor de huurtoeslag. Hierover hebben de leden van de CDA-fractie een aantal vragen.

- Hoeveel mensen hebben in 2012 en 2013 een afkoopsom gehad?
- Hoeveel mensen hebben een beroep gedaan om de clausule en bezwaar gemaakt tegen de lagere huurtoeslag en dat toegewezen gekregen?
- Zijn er mogelijkheden om dit eenvoudiger vorm te geven, bijvoorbeeld door de pensioenfondsen al aan te laten geven dat het over afkoop van pensioen gaat en dat automatisch mee te nemen in de systemen, zodat bezwaar niet langer noodzakelijk is?
- Heeft de Staatssecretaris een oplossing voor mensen die niet tijdig bezwaar gemaakt hebben, omdat zij van de procedure niet op de hoogte waren?
- Indien een pensioen wordt afgekocht op ingangsdatum pensioen in januari 2015 kan zich een heel vervelende situatie voordoen: door de afkoopsom ontstaat er dan in die maand geen recht op de AOW partnertoeslag en daarmee vervalt ook gelijk het recht op AOW partnertoeslag. Door een eenmalige uitbetaling van zeg € 1.000 kan daardoor het recht op jarenlange toeslag vervallen. Deelt de Staatssecretaris de mening van de CDA leden dat dit onwenselijk is en dat mensen hiervan op zijn minst op de hoogte moeten zijn? Welke oplossing stelt zij voor om dit te ondervangen?

De leden van de CDA-fractie vragen voorts of het klopt dat de uitbetaling van de compensatie voor een woekerpolis leidt tot verschuldigheid van inkomstenbelasting en revisierente. Herkent de Staatssecretaris het beeld dat verzekeraars daarom adviseren om een nieuwe polis af te sluiten, waardoor echter opnieuw advies- en poliskosten verschuldigd zijn? Acht zij dit een rechtvaardige uitkomst? Zo ja, waarom? Zo nee, is de Staatssecretaris bereid te kijken naar een oplossing?

Naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 20 januari 2014 over de beoogde aanpassing van de wettelijke regeling inzake de waardeoverdracht hebben de leden van de CDA-fractie vragen over de verruiming van de zesmaandstermijn. Zij vragen de Staatssecretaris of zij mogelijkheden ziet om de termijn van zes maanden waarbinnen het verzoek tot overdracht moet worden ingediend, te verruimen. Nu de waardeoverdracht gebaseerd wordt op de gefinancierde waarde en de waardeoverdracht digitaal wordt geautomatiseerd, is een beperking van deze termijn niet meer noodzakelijk. Deelt de Staatssecretaris de mening dat deze zesmaandstermijn onnodig beknellend kan zijn in de situatie dat de werknemer wil wachten met de waardeoverdracht totdat de dienstbetrekking bij de nieuwe werkgever een continu karakter heeft? Of in de situatie dat de werknemer wil wachten totdat een wijziging van de pensioenregeling bij de nieuwe werkgever is ingetreden? Een ander probleem is dat het recht op waardeoverdracht alleen toepasselijk is bij

wisseling van werkgever. Dit recht zou echter ook heel belangrijk kunnen zijn om de ingangsdatum van pensioenaanspraken af te stemmen op de hogere pensioenleeftijd. Is de Staatssecretaris bereid om het recht op waardeoverdracht uit te breiden tot deze situatie, zodat als de pensioenaanspraak ingaat op de oorspronkelijke pensioenleeftijd (65 jaar) de werknemer het recht heeft om de waarde over te dragen naar een pensioenregeling welke een hogere pensioenleeftijd (67 jaar) kent?

Naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 17 januari 2014 over de medezeggenschap inzake pensioenregelingen merken de leden van de CDA-fractie het volgende op. Zij maken zich zorgen of de medezeggenschap over het pensioen niet te omzeilen is. Indien de pensioenovereenkomst bestaat uit een verwijzing naar het pensioenreglement waarin impliciet of expliciet de wijzigingsbevoegdheid toekomt aan het pensioenfondsbestuur, is de medezeggenschap dan niet weggecontracteerd omdat de wijziging plaatsvindt door het pensioenfondsbestuur? Hoe is het instemmingsrecht van de OR dan geregeld, zo vragen de leden van de CDA-fractie. Deelt de Staatssecretaris de mening dat hierdoor mogelijk het instemmingsrecht van het OR zou kunnen worden uitgehold? Welke waarborgen zijn er om te voorkomen dat de pensioenovereenkomst niet wordt versoberd via de uitvoeringsovereenkomst zonder dat de OR medezeggenschap heeft? Wat blijft er materieel over van het wettelijke instemmingsrecht over de arbeidsvoorwaarde pensioen?

Vanaf 1 juli 2014 is er een adviesrecht voor ofwel het belanghebbendeorgaan ofwel het verantwoordingsorgaan, waarin ook werkgevers zitten. De leden van de CDA-fractie lijkt het merkwaardig dat de medezeggenschap over de arbeidsvoorwaarde pensioen dan mede plaatsvindt door de werkgever. Hoe ziet de Staatssecretaris dit? Deelt zij de mening dat het adviesrecht dan een tandeloze tijger wordt, aangezien de werkgever het beroepsrecht zal willen blokkeren?

Op grond van de wettelijk verankerde principes voor goed pensioenfondsbestuur heeft de OR onder meer een adviesrecht over de verlenging van de uitvoeringsovereenkomst. De leden van de CDA-fractie vragen zich af welke rechten de OR kan ontlenen aan dit adviesrecht. Welke sancties zijn er indien het adviesrecht niet wordt nageleefd? Heeft de OR, hoewel hij geen rechtspersoonlijkheid heeft, dan een rechtsgang?

De leden van de CDA-fractie twijfelen over de mogelijkheid om de medezeggenschap tussen verzekerde regelingen en pensioenfondsregelingen geheel te uniformeren. Bij pensioenfondsen is er ofwel in het bestuur van het pensioenfonds ofwel in de deelnemersraad of het verantwoordingsorgaan een rol via zeggenschap in het bestuur of een adviesrecht. Bij verzekerde regelingen zijn er echter veel drempels voor een hoorrecht op grond van artikel 22 van de Pensioenwet. Hoe gaat de Staatssecretaris zorgdragen voor een uniforme medezeggenschap voor gepensioneerden bij verzekerde regelingen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben verschillende vragen naar aanleiding van de brieven op de agenda van dit schriftelijk overleg. Ook willen zij van deze gelegenheid gebruik maken om een aantal meer algemene vragen over het pensioenstelsel te stellen.

De leden van de D66-fractie wijzen op een aantal interessante opmerkingen van De Nederlandsche Bank (DNB) over (de toekomst van) het pensioenstelsel. Zo pleit DNB in het Jaarverslag 2013 voor «betere aansluiting bij de huidige maatschappij, waarin deelnemers meer transparantie verwachten, een grotere behoefte aan keuzevrijheid kennen en steeds gevarieerdere carrièrepaden doorlopen.» De President van DNB noemt het pensioenstelsel in een interview zelfs «onhoudbaar». De leden

van de D66-fractie vinden het verstandig dat het kabinet is gestart met een toekomstdiscussie over het pensioenstelsel, waar ook deze vraagstukken aan bod komen. Ook DNB is zeer positief over die toekomstdiscussie. Deze leden zijn benieuwd op welke wijze de kennis van DNB over het pensioenstelsel daarbij benut zal worden. Wil de Staatssecretaris DNB een formele rol geven bij de toekomstdiscussie?

DNB schrijft in het jaarverslag dat het van belang is om de «transitie van de doorsneepremie naar een andere systematiek nader te verkennen.» DNB vraagt zich dus niet zozeer af óf we van de doorsneepremie af moeten, maar hoe de transitie naar een ander stelsel eruit ziet. De leden van de D66-fractie delen deze analyse. De doorsneesystematiek leidt tot perverse herverdeling – bijvoorbeeld van lage naar hoge inkomens. Ook is de doorsneesystematiek onrechtvaardig tegenover mensen die het pensioenstelsel verlaten omdat zij bijvoorbeeld zzp'er worden. Dit komt de uitlegbaarheid van en het draagvlak voor het pensioenstelsel niet ten goed. Kan de Staatssecretaris toezeggen dat zij in de hoofdlijnennota over de toekomstdiscussie een aantal beleidsopties schetst met verschillende manieren waarop van de doorsneesystematiek afgestapt kan worden? De leden van de D66-fractie verwijzen naar het artikel «Fiduciair of wolf in schaapskleren?» op de website van de Telegraaf en vragen de Staatssecretaris om daarop te reageren (zie: (http://www.telegraaf.nl/overgeld/experts/gastovergeld/22358934/_Fiduciair_of_wolf_in_schaapskleren_.html)). Kan zij ingaan op de zorgplicht – of het eventuele gebrek daaraan – van de pensioenfondsbesturen en beheerders?

De leden van de D66-fractie constateren dat de Pensioenfederatie bij de Staatssecretaris pleit voor aanpassing van de Regeling Tijdsbeslag. De Pensioenfederatie is voor een individuele toets van bestuurders door DNB. Hoe kijkt de Staatssecretaris daar tegenaan? Wat zijn de pro's en contra's?

Naar aanleiding van de aanbieding bij brief van de Staatssecretaris van 4 november 2013 van de evaluatie van de tijdelijke regeling Pensioenknp merken de leden van de D66-fractie op benieuwd te zijn naar de laatste stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de motie Ladders (32 043 nr. 185) over meer flexibiliteit bij de aankoop van het pensioen. In de kabinetsbrief van 4 november 2013 (32 043 nr. 178) staat dat nog geen informatie is ontvangen van marktpartijen met betrekking tot de mogelijkheid van banksparen voor het aankopen van het pensioen. Waarom heeft de Staatssecretaris die informatie nog niet ontvangen? Is door marktpartijen wel toegezegd om die informatie te leveren en, zo ja, wanneer? Wie zijn eigenlijk exact de marktpartijen waarmee de gesprekken plaatsvinden? De leden lezen in de planningsbrief dat in het tweede kwartaal van 2014 een onderzoek optimalisering overgang van opbouw- naar uitkeringsfase en de inrichting daarvan in premie- en kapitaalovereenkomsten naar de Kamer wordt gestuurd. De leden vragen of de Staatssecretaris wil toezeggen dat dit onderzoek gepaard gaat met concrete voorstellen om de situatie te verbeteren (bijvoorbeeld door te regelen dat mensen de mogelijkheid krijgen om te kiezen voor banksparen bij het aankopen van pensioenen)?

Naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 18 februari 2014 over spelregels voor pensioenfondsen bij verkiezingen van verantwoordingsorganen constateren de leden van de D66-fractie dat zogenaamde slapers niet mogen stemmen voor de verkiezing van het verantwoordingsorgaan bij het ABP. Dit verwondert de leden. Ook deze groep zou recht moeten hebben op inspraak. Veel slapers hebben meer aanvullend pensioen bij het ABP opgebouwd dan zij aan geld op hun spaarrekening hebben staan. Inspraak is des te belangrijker, omdat mensen niet mogen stemmen met hun voeten. Deelnemers die het niet eens zijn met het

beleid van ABP hebben geen mogelijkheden om hun pensioenvermogen te verplaatsen. Deelt de Staatssecretaris de mening dat ook slapers de kans op inspraak geboden moet worden? Wat is de wettelijke basis op basis waarvan het ABP heeft besloten om slapers geen stemrecht te geven? Is de Staatssecretaris bereid om de wet op dat punt aan te passen? Tot slot heeft de overheid in de rol van een werkgever een speciale positie bij het ABP. Het kabinet zou zich er in die rol voor moeten inzetten dat slapers bij de volgende verkiezingen voor het verantwoordingsorgaan ook stemrechten krijgen. Is de Staatssecretaris daartoe bereid? En wil zij de Kamer op de hoogte houden over de vorderingen? Tot slot geldt dezelfde problematiek voor de kandidaatstelling. Ook daar gold dat slapers geen handtekening mochten zetten met betrekking tot het indienen van kandidatenlijsten voor het verantwoordingsorgaan van het ABP. Kan de Staatssecretaris de hiervoor gestelde vragen over het stemrecht ook beantwoorden met betrekking tot de handtekeningen van slapers voor kandidatenlijsten?

Naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 28 februari 2014 en de daarin opgenomen reactie op de problemen die de Vereniging van Gepensioneerden Pensioenfonds Metaal en Techniek (VG-PMT) ervaart bij het verstrekken van informatie over deze vereniging aan de pensioenge-rechtigden van het Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT) vragen de leden van de D66-fractie de Staatssecretaris om in te gaan op de laatste stand van zaken met betrekking tot naamvoering van de VG-PMT. In de brief over dit onderwerp schrijft de Staatssecretaris dat zij nieuwe signalen heeft ontvangen over verschil van inzicht tussen het bestuur en VG-PMT. Is dit verschil van inzicht inmiddels opgelost?

Vragen en opmerkingen van de leden van de 50PLUS-fractie

Naar aanleiding van de brieven van de Staatssecretaris van 2 december 2013 en 28 februari 2014 over de problematiek van de VG-PMT bij het verstrekken van informatie merken de leden van de 50PLUS-fractie het volgende op.

De uitvoering van de nieuwe Wet Versterking Bestuur Pensioenfonds is zeer problematisch verlopen. Niet alleen bij de VG-PMT (voor het pensioenfonds metaal en techniek) bij de kandidaatstelling voor het bestuur, maar ook bij de vereniging van het onafhankelijk samenwerkingsverband gepensioneerden overheid en onderwijs (voor het pensioenfonds ABP) bij de kandidaatstelling voor het verantwoordingsorgaan. Deze verenigingen van gepensioneerden werden op zijn minst gezegd niet serieus genomen bij hun kandidaatstelling. Daarnaast werden zij bij de kandidaatstelling op allerlei manieren getraineed door de pensioenfondsbesturen. Met de VG-PMT en het pensioenfonds Metaal en Techniek heeft de Staatssecretaris inmiddels een goed gesprek gehad, dat uiteindelijk tot een positieve uitkomst heeft geleid? De Staatssecretaris is bij brief van 26 februari 2014 ook op de hoogte gesteld van de strubbelingen waartegen de vereniging van gepensioneerden bij het ABP tegenaan zijn gelopen. De leden van de 50PLUS-fractie verzoeken de Staatssecretaris hier nadrukkelijk aandacht voor te hebben en pensioenfonds erop aan te spreken indien zij hun wettelijke verplichtingen niet nakomen. Het trainerende gedrag van de fondsen ten opzichte van gepensioneerden, dat het gepensioneerden lastiger maakte zich kandidaat te stellen, is voor de leden van de 50PLUS-fractie des te kwalijker nu gepensioneerden in tegenstelling tot werknemers bij hun vertegenwoordiging aan een maximum zijn gebonden. Dit maakt dat zij ten opzichte de andere belanghebbenden al een zwakkere positie krijgen toebedeeld. In de statuten van een fonds kan geregeld zijn dat er met gewogen stemverhoudingen kan worden gewerkt in het bestuur. DNB heeft aangegeven dat gewogen stemverhoudingen alleen in uitzonderlijke en tijdelijke gevallen

gerechtvaardigd zijn. De Pensioenfederatie heeft aangegeven dat het starre standpunt van DNB juridisch niet houdbaar is en tevens onwettelijk. De KNVG en de NVOG ondersteunen het standpunt van de Pensioenfederatie, omdat met gewogen stemverhoudingen recht gedaan kan worden om alle geledingen in het bestuur een gelijk gewicht te geven. Zo kunnen gepensioneerden met een belang van meer dan 25% in een paritair bestuur van zes zetels met één zetel anderhalve stem krijgen. Hoe staat de Staatssecretaris hier tegenover?

De leden van de 50PLUS-fractie constateren dat in de brief van de Staatssecretaris van 20 januari 2014 over de beoogde aanpassing van de wettelijke regeling inzake waardeoverdracht is aangegeven dat de Staatssecretaris de Kamer dit voorjaar op de hoogte stelt van het onderzoek over waardeoverdracht en van het tijdstip waarop zij de wetswijziging tot aanpassing van het wettelijk systeem van waardeoverdracht bij de Kamer zal indienen. Kan de Staatssecretaris aangeven hoe de voortgang hiervan verloopt en op welke termijn de Kamer de stukken tegemoet kan zien? In de laatste brief die de Kamer hierover heeft ontvangen geeft de Staatssecretaris aan dat haar gedachten uitgaan naar een systeem van individuele waardeoverdracht waarbij niet de pensioenaanspraak wordt overgedragen, maar uitsluitend het geld dat de verzekeraar of het fonds opzij heeft gezet. Dit is voordelig voor werkgevers, want die hoeven niet meer bij te betalen. Maar dit is mogelijk nadelig voor werknemers, die hierdoor een flink deel van hun pensioen kunnen verliezen als ze besluiten over te stappen. En dat is zorgelijk, zeker gezien het feit dat de opbouwpercentages ook naar beneden zullen gaan. Heeft de Staatssecretaris bij de voorbereiding van de wetswijziging rekening gehouden met het mogelijke verlies voor werknemers? En wat is hierop de visie van de Staatssecretaris?

De leden van de 50PLUS-fractie ontvangen ook graag een reactie van de Staatssecretaris op het bericht in de Telegraaf, waarin de president van DNB pleit voor een pensioen met meer flexibiliteit en keuzevrijheid. Hoe staat de Staatssecretaris tegenover de suggesties die de president van DNB doet? Los van de vraag of het huidige pensioenstelsel al dan niet houdbaar is, heeft de president van DNB naar de mening van de leden van de 50PLUS-fractie wel een punt dat pensioen meer flexibiliteit en keuzevrijheid zou kunnen gebruiken. Want de tijd dat iemand veertig jaar voor een zelfde werkgever werkt is wel voorbij. Elke keer als iemand van baan wisselt, ontstaat er een gat in de pensioenopbouw omdat een nieuwe werkgever ook een nieuw pensioenfonds krijgt. Het nieuwe pensioenfonds houdt het merendeel van de kosten in in de eerste jaren, waardoor er in die jaren nauwelijks pensioen wordt opgebouwd. En dat gebeurt elke keer weer. Hoe staat de Staatssecretaris tegenover het idee om een werknemer zelf voor een pensioenfonds of verzekeraar te laten kiezen welk pensioen hij of zij gedurende de verdere loopbaan naar nieuwe werkgevers mee kan nemen? Je hebt dan ook gelijk alle haken en ogen aan het systeem van de waardeoverdracht verholpen. Graag ontvangen de leden van de 50PLUS-fractie hierop een reactie van de Staatssecretaris.

De leden van de 50PLUS-fractie maken tot slot nog de volgende opmerkingen. Zij ontvangen signalen dat mensen die van de mogelijkheid van afkoop van kleine pensioenen als alternatief voor waardeoverdracht gebruik hebben gemaakt of moesten maken door de Sociale Verzekeringsbank op de AOW-partnertoeslag zijn gekort. Dit heeft te maken met het tijdstip van afkopen. Veel pensioenfondsen hanteren een strikt en niet onderhandelbaar tijdstip van uitbetalen. Bijvoorbeeld bij het ABP. Als het pensioenfonds het pensioen direct in de maand waarin men 65 jaar wordt afkoopt dan vervalt voor die maand de partnertoeslag. De partner heeft

zelf als gevolg van de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd dan twee maanden nog geen recht op een AOW-uitkering. Er treedt dan een verlies op wat kan oplopen tot € 708 bruto per maand. Als de afkoop twee maanden later had kunnen plaatsvinden, ofwel vanaf het tijdstip dat de partner ook AOW gerechtigd is, dan wordt er niet gekort. Nu pensioen, ook indien er sprake is van afkoop, uitgesteld loon is, is het verwonderlijk dat de afkoop gevolgen heeft voor de AOW-partnertoeslag. Overigens kan de afkoop ook in andere situaties dan bij de partnertoeslag dergelijke ongewenste inkomenseffecten opleveren.

Graag ontvangen de leden van de 50PLUS-fractie een reactie van de Staatssecretaris op het voorgaande. Vindt zij dit wenselijk en is zij voornemens hier een oplossing voor te vinden? Ook voor de mensen die dit financiële nadeel reeds hebben ondervonden?

II Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris

III Volledige agenda

Informatie over de uitkomsten van gesprekken over de nieuwe pensioenregeling van Shell

Brief regering – Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma – 4 november 2013, Kamerstuk 32043-176

Beheerskosten pensioenfondsen

Brief regering – Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma – 4 november 2013, Kamerstuk 32043-177

Aanbieding van de evaluatie van de tijdelijke regeling Pensioenknipt

Brief regering – Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma – 4 november 2013, Kamerstuk 32043-178

Reactie op de brief van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid over prepensioen en WW-uitkering

Brief regering – Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, L.F. Asscher – 21 november 2013, 2013Z22820

Bevoegdheden raad van toezicht bij disfunctioneren bestuur

Brief regering – Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma – 25 november 2013, Kamerstuk 32043-180

Problematiek Vereniging van Gepensioneerden Pensioenfonds Metaal en Techniek bij verstrekken van informatie

Brief regering – Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma – 2 december 2013, 2013Z23665

Resultaten van de analyse over het arrest van het Europees Hof van Justitie in zaak C-398/11 (Hogan)

Brief regering – Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma – 3 december 2013, Kamerstuk 32043-187

Informatie over de verdere planning van het wetsvoorstel financieel toetsingskader (ftk)

Brief regering – Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma – 17 januari 2014, Kamerstuk 32043-196

Risico's van uitbesteding door pensioenfondsen

Brief regering – Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma – 17 januari 2014, Kamerstuk 32043-198

Medezeggenschap inzake pensioenregelingen

Brief regering – Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma – 17 januari 2014, Kamerstuk 33182-54

Informatie over de beoogde aanpassing van de wettelijke regeling inzake waardeoverdracht en over toezending van een wetswijziging op dit punt

Brief regering – Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma – 20 januari 2014, Kamerstuk 32043-197

Toezeggingen dertigledendebat over het bericht «Kabinet verlaagt AOW met € 25 per maand»

Brief regering – Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma – 3 februari 2014, Kamerstuk 29389-63

Planningsbrief pensioenen 2014

Brief regering – Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma – 4 februari 2014, Kamerstuk 32043-200

Spelregels voor pensioenfondsen bij verkiezingen verantwoordingsorgaan

Brief regering – Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma – 18 februari 2014, Kamerstuk 33182-55

Reactie op de problemen die de Vereniging van Gepensioneerden Pensioenfonds Metaal en Techniek (VG-PMT) ervaart bij het verstrekken van informatie over deze vereniging aan de pensioengerechtigden van het Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT)

Brief regering – Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, J. Klijnsma – 28 februari 2014, Kamerstuk – 32043-201